

Handläggare: Helena Nilsson
Telefon: 08-508 20 032

Till
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdels-
nämnd

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015 Enskede- Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Förvaltningens förslag till beslut

- Förvaltningens underlag till budget 2013 med inriktning 2014 och 2015 godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.
- ”Underlag till boendeplanering för äldre 2012 – Östra Söderort” godkänns som förvaltningens Äldreboendeplan 2012.

Leif Sjöholm
Stadsdelsdirektör

Lena Holmdahl
Biträdande stadsdelsdirektör /
Ekonomichef

Sammanfattning

Förvaltningen lämnar i detta ärende sitt förslag till underlag för budget 2013 med inriktning för 2014 och 2015. I underlaget beskrivs bland annat att befolkningen fortsätter att öka totalt sett under planperioden. Det ser olika ut i olika ålderstrupper, exempelvis minskar antalet äldre över 80 år vilket påverkar behovet av platser inom vård- och omsorgsboenden. Treårsperioden kommer samtidigt att

innebära en fortsatt kraftigt utbyggnad av förskolan samt behov av bostäder för personer med funktionsnedsättning.

Planperioden kännetecknas av omfattande bostadsbyggande samt av arbete med lokal utveckling i olika områden. Exempelvis är utvecklingen av Rågsved prioriterad inom ramen för Söderortsvisionen. Projektet "Lokal utveckling i Rågsved" består av delprojekt som syftar till att öka förutsättningarna för ungdomar och unga vuxna att få en sysselsättning i form av utbildning eller arbete samt en meningsfull och fungerande fritid och vardag. Rekrytering av personal, kompetensutveckling samt sänkt sjukfrånvaro är andra strategiskt viktiga frågor inom alla verksamhetsområden.

Den ekonomiska utvecklingen de närmaste tre åren är osäker på grund av den rådande konjunkturen. Förvaltningens kostnader vad gäller äldreomsorg förväntas minska under planperioden, då andelen äldre i stadsdelen sjunker. Kostnaderna för ekonomiskt bistånd bedöms öka något under 2012 liksom kostnaderna för förskolan som förstärker att byggas ut. Den ökande befolkningen ökar även kraven på stadsmiljön och efterfrågan på individ- och familjeomsorgen samt fritiden.

Ärendets beredning

Ekonomiavdelningen har berett ärendet i samarbete med övriga avdelningar. Till grund för dokumentet ligger bland annat stadens gemensamma Vision 2030, Vision Söderort och den lokala utvecklingsstrategin. Förvaltningen kommer att informera de fackliga organisationerna om ärendet den 3 april och förhandla ärendet den 10 april. Pensionärsrådet kommer att behandla ärendet den 13 april och rådet för funktionshinderfrågor den 16 april.

1. Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Nedan sammanfattas i punktform nämndens strategiska satsningar för att bidra till uppfyllelse av kommunfullmäktiges inriktningsmål under perioden 2013-2015, dvs. områden som ska få ett nytt fokus eller utvecklas/vidareutvecklas.

1.1 Stockholm ska vara attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

- Inom ramen för Söderortsvisionen delta i utvecklingen av Rågsved med bland annat förebyggande arbete och trygghetsfrågor.
- Utveckla samarbetet med föreningar som bedriver verksamhet inriktad på barn, ungdomar, äldre och personer med funktionsnedsättning samt missbruk.
- Utveckla det förebyggande arbetet riktat till ungdomar genom samverkan socialtjänst, fritid, skola och polis.
- Arbeta för att öka tryggheten, tillgängligheten och attraktiviteten i stadsdelsområdets parker och grönområden.

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

- Utveckling av kvinnofridsarbetet och stöd till personer som utsätts för våld i nära relationer med en prioritering av ärenden där barn förekommer.
- Feriearbeten för ungdomar.
- Utveckla arbetsmetoder och arbetssätt som motiverar och aktiverar personer till sysselsättning och självförsörjning.

1.2 Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras

- Utbyggnad av förskolan för att uppfylla barnomsorgsgarantin.
- Öka andelen förskollärare.
- Höja förskolepersonalens IT-kompetens.
- Öka utbudet av fritidsaktiviteter för ungdomar med funktionsnedsättning.
- Utveckla uppföljningen av egen och upphandlad verksamhet.
- Utveckla användandet av evidensbaserade metoder.
- Utveckla formerna för anhörigstöd inom vård och omsorg.
- Utveckla formerna för brukardelaktighet inom alla verksamheter.
- Utbyggnad av gruppboende för personer med funktionsnedsättning.

1.3 Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

- Förbättra och effektivisera verksamheternas processer och arbetssätt genom bland annat metoden LEAN samt utveckla styrning och uppföljning genom resultatbaserad styrning (RBS).
- Utveckla öppenvården för att ge stöd och vård till utsatta barn och ungdomar.
- Sänka sjukfrånvaron.

2. Nämndens verksamhetsområde

Befolkningsutveckling

Enligt den senaste befolkningsprognosen ökar befolkningen i stadsdelsområdet med nästan 9 % under perioden 2012-2020. Ökningen sker i de flesta åldersgrupper, förutom bland de allra yngsta och de allra äldsta.

Under planperioden 2013-2015 förväntas antalet boende i stadsdelsområdet enligt befolkningsprognosen öka med nästan 2 500 personer, nästan 3 %, varav ca 1 880 i nybyggnation. Ökningen sker i samtliga stadsdelar. Störst ökning, både procentuellt och i faktiska tal, sker under planperioden i Hagsätra och Högdalen samt i Enskede, Gamla Enskede och Stureby. Störst ökning i nybyggnation förväntas ske i Johanneshov, Gamla Enskede, Bandhagen-Örby, Hagsätra och framförallt i Högdalen. Enligt prognosen sker befolkningsökningarna framförallt inom nybyggnation för samtliga åldersgrupper förutom för grupperna 16-19 år och 65-79 år.

Ungefär 1 450 bostäder ingår i planprojekt som kan komma att påbörjas inom planperioden. Till detta tillkommer nästan 400 bostäder som nyligen markanvisats

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

och som eventuellt kan stå inflyttningsklara inom planperioden. De flesta bostäderna är troligen inflyttningsklara 2014 och 2015.

Större stadsutvecklingsprojekt och andra större projekt kommer att pågå längre än planperioden pågår, även om en del av dem påbörjas runt 2015. Det gäller framförallt Årstastråkets två första etapper. Årstafältets och Slakthusområdets första etapper kommer troligen vara inflyttningsklara först efter planperioden. Stor osäkerhet råder dock vad gäller inflyttning till dessa områden. Ytterligare bostäder kan också tillkomma under planperioden i och med att ytterligare markanvisningar ges under 2012.

Tabell 1. Prognos över befolkningsutvecklingen i Enskede-Årsta-Vantör					
	2012	2013	2014	2015	2020
<1 år	1 491	1 467	1 440	1 408	1 450
1-5 år	6 393	6 488	6 563	6 553	6 453
6-15 år	8 930	9 196	9 467	9 805	11 250
16-19 år	3 898	3 764	3 692	3 648	4 013
20-64 år	59 935	60 357	61 122	61 538	64 769
65-79 år	7 416	7 659	7 852	8 063	9 573
80 år -	4 501	4 311	4 151	4 011	3 522
Totalt	92 564	93 242	94 287	95 026	101 030

Källa: Prognos 11, Stockholms stads utrednings- och statistikkontor AB (USK)

Attraktiv arbetsplats

Förvaltningen har cirka 2 200 tillsvidareanställda medarbetare. Av dessa är 59 % över 45 år, vilket är en förnygring sedan förra året. Förvaltningen har för närvarande en personalomsättning avseende nyanställningar på 16 %.

Rekryteringsbehov

Inom den närmaste 3-årsperioden beräknas 170 personer gå i pension vilket motsvarar cirka 7,5 % av de tillsvidareanställda medarbetarna. Andelen ökar för varje år. Flera medarbetare väljer dock att stanna kvar i tjänst efter 65 år och idag har förvaltningen 39 anställda som är över 65 år.

Framförallt inom äldreomsorgen och förskolan förväntas stora pensionsavgångar framöver. Grupper med högst medelålder är vårdbiträden och undersköterskor med en genomsnittsålder på 49 år. Äldreomsorgen har dock sannolikt ett något minskat behov av personal, då antalet äldre över 80 år minskar under planperioden. Personalomsättningen inom äldreomsorgen är relativt låg, då den för vårdbiträden och undersköterskor ligger på mellan 2 % och 7 %.

En annan yrkesgrupp med hög medelålder är förskollärare där 14 % idag är över 61 år. Nyrekryteringen inom förskolan har under det senaste året varit hög och under 2011 nyanställdes 74 förskollärare. Förvaltningen står trots detta inför ett fortsatt stort rekryteringsbehov, på grund av den kraftiga utbyggnaden av

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

förskolan samt genom målet att höja andelen förskollärare totalt sett. Utmaningen i arbetet är den stora bristen på förskollärare som finns i stockholmsregionen idag.

Inom individ- och familjeomsorgen kommer behovet av personal sannolikt att öka framöver, framförallt beroende på befolkningsutvecklingen. Personalomsättningen är redan idag relativt hög inom verksamhetsområdet, exempelvis är den för socialsekreterare för påbörjade och avslutade tjänster 15 % respektive 26 %. Åldersfördelningen inom gruppen socialsekreterare är däremot jämn och medelåldern är idag 44 år.

Attraktiv arbetsplats

Arbetet med att förvaltningens arbetsplatser ska vara och uppfattas som attraktiva fortsätter. Förbättrad uppföljning av handlingsplaner från medarbetarenkäten och den psykosociala enkäten bidrar till större fokus på att skapa en god arbetsmiljö. Delaktighet och dialog fortsätter att utvecklas med utgångspunkt från den utvärdering av samverkansavtalet som gjordes under 2011. Förvaltningens NMI var 64 föregående år, vilket var något högre än årsmålet.

Sjukfrånvaron i förvaltningen var förra året 6,86 % vilket är för högt. Det är framförallt inom förskolan och äldreomsorgen som sjukfrånvaron är hög. Sjukfrånvaron minskar idag i mycket långsammare takt än tidigare och minskningen tenderar i princip att plana ut. Förvaltningen kommer även fortsättningsvis att fokusera på att få ned sjukfrånvaron och fokus kommer att läggas på enheter med en sjukfrånvaro som överstiger 7 %.

Behovet av en ökad mångfald för att spegla det samhälle vi lever i är en prioriterad fråga under planperioden, exempelvis har andelen anställda män minskat under de senaste åren.

Kompetensutveckling och ett antal andra aktiviteter pågår inom alla verksamheter för att utveckla kvalitet och utförandet gentemot brukarna. Som exempel kan nämnas dokumentation, grundutbildning för vårdbiträden, språkutbildning samt utvecklingen av evidensbaserade metoder och arbetet med resultatbaserad styrning och metoden LEAN.

Inom ramen för LEAN och resultatbaserad styrning pågår arbetet med att utveckla ledarskapet i förvaltningen. Förvaltningens utvecklingsprogram för biträdande enhetschefer och för sektionschefer har startat med en första grupp och alla i målgruppen kommer att få möjlighet att delta i programmet under den kommande planperioden.

En annan viktig fråga de närmaste tre åren är att tillsvidareanställda med deltidsanställning ska erbjuds heltid. Idag har nästan 80 % heltidsanställning, av de tillsvidareanställda, och under året kommer förvaltningen att arbeta med att tillfråga personer med deltidsanställning om de önskar heltidsanställning.

2.1 Förskoleverksamhet

Befolkningsutveckling och utbyggnad av förskolan

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

Enligt befolkningsprognosen förväntas antalet barn i åldern 1-5 år öka fram till 2015 och därefter minska något fram till 2020. Hela planperioden kännetecknas därmed även av ökad efterfrågan på barnomsorg. Stora stadsutvecklingsprojekt och omfattande ny bostadsbebyggelse i flera områden i stadsdelen kommer dock sannolikt att bidra till att barnantalet kommer fortsätta att växa även under 2015 och därefter. Förvaltningens bedömning är att flera av bostadsprojekten inte ingår i prognosen samt att prognosen för nyfödda och utvecklingen av antalet barn i förskoleålder tidigare har varit underskattad. Enbart prognosen i samband med omfattande ny bostadsbyggnation är därmed ett trubbigt instrument i förskoleplaneringen och det finns ett behov av beredskap för ytterligare nya avdelningar utöver prognosen.

Tillskottet på nya bostäder och inom vilket år dessa antas vara inflyttningsklara skiljer sig enligt förvaltningens bedömning kraftigt från prognosens antagande. Planprojekt som ligger till grund för prognosen bidrar till ett tillskott på ca 100 bostäder år 2012 och nästan 600 för perioden 2013-2015. Förvaltningens bedömning är att det kommer ett tillskott på cirka 200 nya bostäder för 2012 och cirka 1 800 för perioden 2013-2015.

På kort sikt uppstår det skillnader mellan prognosen och utvecklingen av den faktiska kön. Det kan bland annat bero på att de privata förskolorna har fyllt upp sina platser under tidig höst och inte har så många tomma platser att erbjuda under året så att söktrycket på den kommunala förskolan ökar under året samt att prognosen för ettåringar varit underskattad. Ett problem för stadsdelarna i arbetet med barnomsorgsgarantin är att inte ha kännedom om hur kön till de privata förskolorna ser ut.

Förvaltningen ser ett intresse från privata aktörer att etablera sig i stadsdelen. Svårigheten även för dem är dock att få tillgång till lediga lokaler som är anpassade för verksamheten. För att ha beredskap att klara barnomsorgsgarantin har förvaltningen därför utgått ifrån att 85 procent av barnen i den prognostiserade barnökningen kommer att ha behov av kommunal förskola. I områden med större nybyggnation är bedömningen ett behov av ca 2 nya avdelningar per 100 nya bostäder, utöver behovet i befintlig bebyggelse.

Med hänsyn till ovanstående faktorer är bedömningen att det under 2012 behövs en beredskap för mellan minst 7 avdelningar enligt prognosen och upp till cirka 15 avdelningar med hänsyn till tillkommande bebyggelse samt köläget. Vissa avdelningar kan tillkomma i ombyggda lokaler i det befintliga beståndet samt genom utbyggnad av paviljonger. De planerade avdelningarna är tänkta att tillgodose ett eller flera intilliggande delområden.

Under planperioden 2013-2015 är motsvarande bedömning en beredskap för mellan minst 9 och upp till 35 avdelningar. Det verkliga antalet kommer till stor del att vara beroende på hur större planprojekt och stadsutvecklingsprojekt utvecklas tidsmässigt.

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

Tabell 2. Befolkningsförändringar 1-5 år per område enligt befolkningsprognosen, samt planerade tillkommande avdelningar				
Delområde	Förändring 2012	Förändring 2013-2015	Nya avd. 2012	Nya avd. 2013-2015
Årsta	29	-22	+5	+8
Johanneshov	24	15	+1	
Östberga	1	-15		
Stureby	-21	-8	+3	+2
Enskede	-2	12	+3	+10
Gamla Enskede	9	15		
Dalen	1	-21		
Bandhagen-Örby	33	65	+1	
Högdalen	38	76	+2	
Hagsätra	5	71	+2	+5
Rågsved	7	-29	-2	+4
EÅV totalt	124	159	+15	+29

Det är dock först tre månader innan platser önskas som förvaltningen med säkerhet kan säga hur många platser det faktiska behovet utgör. Detta ställer stora krav på att ständigt följa förskolekön samt arbeta med möjliga förskolelokaler som kan öppnas. En viss överkapacitet är att föredra för att kunna hålla tremånadersgarantin. Utöver detta kan även utegrupper etableras i anslutning till redan befintliga förskolor vid akut behov.

Förvaltningen önskar på sikt avveckla några av de förskolor som endast består av en avdelning. Dessa förskolor är inte kostnadseffektiva och saknar möjlighet till flexibilitet i arbetet. Flertalet är uppförda som tillfälliga förskolelokaler. Förvaltningen har även en del större förskolor av äldre modell som skulle kunna avvecklas under perioden. Planerade förskolebyggnader där nämnden fattat inriktningsbeslut står inte klara förrän i slutet av 2013 och under 2014.

Lokalkostnaderna kommer att öka successivt under planperioden då nybyggnationerna kostar mer per kvadratmeter än det befintliga beståndet. Nybyggda förskolor kommer inte heller att bli helt fulla inledningsvis. Samtidigt är investeringskostnaderna för flera paviljonger färdigbetalda vilket motverkar effekten av nya kostnadsökningar.

Verksamhetsutveckling

För att utöka möjligheterna för ensamstående och arbetslösa föräldrar att bli ekonomiskt självförsörjande har möjligheterna att erhålla omsorg på kvällar och helger utökats. Utökningen startar 2012 som ett projekt och om det faller väl ut kommer en fortsättning att ske. Syftet med projektet är att ge en möjlighet för föräldrar att tacka ja till arbete även på kvällar, nätter och helger även om det

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

endast är kortare vikariat. Detta ställer krav på att hitta flexibla och snabba lösningar samt att få tag i personal som kan jobba med kort varsel och på oregelbundna arbetstider.

Arbetet med att hålla nyckeltalet 4,8 barn per personal pågår ständigt och är fortsatt viktigt för kvaliteten i förskolan, liksom barngruppstorleken. Förskolorna arbetar idag mer med flexibla barngrupper där antalet barn varierar beroende på vilket tema man arbetar med, vilket gör att avdelningsbegreppet inte alltid är helt adekvat.

I samband med att den reviderade läroplanen trädde i kraft första juli 2011 har alla förskolor arbetat intensivt med implementeringen. Under hösten infördes även resultatbaserad styrning (RBS). Processen med att implementera den reviderade läroplanen fortsätter även under 2012, liksom arbetet med resultatbaserad styrning.

Attraktiv arbetsplats

För att arbeta enligt den reviderade läroplanen och hålla en hög kvalitet krävs adekvat kompetens hos medarbetarna och ett viktigt mål är att öka andelen förskolelärare. Expansionen inom förskolan i hela storstockolmsområdet har dock gjort att förskollärare är ett bristyrke och att kunna rekrytera utbildad personal framåt är en stor utmaning. Förvaltningen bedömer att kostnaden för att öka andelen förskollärare till 40 procent är cirka 6 Mkr.

Att ha förskolor som arbetar med IT och med ständig utveckling av verksamheten är exempel på incitament för att locka fler förskollärare till verksamheten. Under 2012 påbörjar förvaltningen en utbildning för all personal inom förskolan inom IT. Praktisk IT- och mediekompetens (PIM) är ett utbildningsprojekt som drivs av Skolverket och kommer att säkerställa den digitala kompetens som behövs i ett framtida arbete. PIM blir ett tekniskt hjälpmedel för att arbeta med resultatbaserad styrning genom att underlätta dokumentationen och uppföljningen av verksamheten.

2.2 Verksamhet för barn och unga

Verksamhetsutveckling

Förebyggande och uppsökande arbete riktat till barn och ungdomar är ett viktigt arbete som ska bedrivas i samverkan med interna och externa aktörer.

Förskolan har tillsammans med individ- och familjeomsorgen satsat på förebyggande föräldrainsatser i förskolan (genom projektet FIF). Projektet pågår för andra året men planeringen är att implementera projektet i den ordinarie verksamheten under planperioden. Idag pågår projektet i två geografiska områden med en förhoppning är att kunna utvidga insatsen till hela stadsdelen.

En viktig grund för det förebyggande arbetet riktat till barn och ungdomar är samverkan såväl mellan förvaltningens verksamheter (förskola, fritid, socialtjänst) som externt med skola, föreningar, polis, bostadsföretag m.m. Implementeringen av sociala insatsgrupper i hela området är exempel på utveckling inom

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

verksamhetsområdet. Fritiden och fältgruppen kommer att arbeta aktivt med ”Söderortsvisionen/utvecklingen av Rågsved” under 2013 och 2014 som ett led i det förebyggande arbetet och arbetet med social hållbar utveckling.

En viktig satsning inom förvaltningens förebyggande arbete är de extra aktiviteter som fritiden ordnar under skolloven. Förvaltningen anordnar bland annat sommarvistelse och sommaraktiviteter för barn och ungdomar på Gålö under sommarlovet i form av dag- och helgkollo. Denna verksamhet ska utvecklas vidare under de kommande åren.

Fältassistenternas uppsökande och förebyggande arbete utgår från kunskap och forskning om risk- och skyddsfaktorer. Den evidensbaserade metodiken har utvecklats med bland annat förbättrad dokumentation. Fortsatt kompetensutveckling är en viktig del för att utveckla metoderna ytterligare och hålla sig ajour med nya metoder, trender och tendenser. Fältgruppen kommer att arbeta vidare på konsultationsdokumentet för BBIC. Detta för att fältgruppens kunskaper från det uppsökande arbetet ska tas till vara på ett bättre sätt.

Attraktiv arbetsplats

Inom fritidens och fältgruppens verksamheter finns en mångfald bland medarbetarna och kompetensutveckling ska genomföras inom områden som förebygger diskriminering och främjar likabehandling. Under 2011 har fritiden exempelvis samarbetat med RFSL för att öka personalens kunskaper om HBT-ungdomar och tre fritidsgårdar har HBT-certifierats. Fritiden kommer även fortsättningsvis att verka för att fler fritidsgårdar och andra verksamheter HBT-certifieras, som en del i arbetet mot diskriminering.

Ytterligare kvalificerade medarbetare kan komma att anställas inom fritidens verksamheter och i fältgruppen för att förstärka det förebyggande arbetet, bland annat utifrån ett ökat antal barn och ungdomar boende i stadsdelen.

2.3 Kultur och föreningsverksamhet

För att utveckla det lokala kulturutbudet i samverkan med privata aktörer kommer förvaltningen att satsa extra tid på att informera och praktiskt bistå föreningar att ansöka om föreningsbidrag till verksamheter som riktar sig till barn och ungdomar.

Förvaltningen kommer även under den kommande planperioden att regelbundet köpa in teater, musik, dansföreställningar och andra kulturupplevelser för barn och ungdomar. Man kommer också att möjliggöra för lokala aktörer att ge föreställningar och motsvarande inom förvaltningens verksamheter. Utformningen av olika kulturevenemang kommer att ske i samverkan med föreningar och ungdomarna i området. Fritidsverksamheterna planerar att utöka utbudet av kulturaktiviteter för barn och ungdomar också under skolloven. Förskolan och fritiden kommer även fortsättningsvis att arbeta med kulturplanen ”Kultur i ögonhöjd”.

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

2.4 Äldreomsorg

Befolknings- och boendeutveckling

En boendeplan för äldre uppdateras årligen av äldrenämnden i samband med flerårsbudgeten. I region Östra Söderort, som består av Farsta, Skarpnäck och Enskede-Årsta-Vantör, finns i januari 2012 totalt 1 386 platser för permanent boende i vård- och omsorgsboende. I Enskede-Årsta-Vantör finns det största antalet platser (632 platser total i egen regi och upphandlad verksamhet) i regionen. Boendena i regionen har en hög beläggningsgrad.

Under perioden 2011 till 2020 förväntas behovet av vård- och omsorgsboende minska med ca 174 platser i regionen, för att sedan öka till dagens nivå år 2030. Därefter ökar behovet kraftigt, enligt framskrivningen. År 2040 förväntas behovet av äldreboende ha ökat med 427 platser i regionen, jämfört med år 2011. Sammantaget räknar de tre förvaltningarna med ett oförändrat behov av vård- och omsorgsboende på ca tio års sikt. Förvaltningen planerar därför att inte avveckla några lokaler för boenden inom äldreomsorgen.

Inom stadsdelens servicehus har efterfrågan minskat och många lägenheter står tomma, vilket innebär att en omvandling av ett av servicehusen till trygghetsboende är önskvärt. Exempelvis kan Enskede nya servicehus, som drivs på entreprenad, omvandlas till trygghetsboende när avtalstiden löper ut under år 2013. Servicehusen uppfyller inte arbetsmiljöverkets krav vad gäller hygienutrymmen och förvaltningen behöver ta del av en ombyggnadsplan för dessa från MICASA.

Verksamhetsutveckling

Uppföljningen av egna och upphandlade verksamheter är ett viktigt utvecklingsområde. Inom äldreomsorgen kommer kraven på verksamhetsuppföljningar att utökas ytterligare. Flera verksamheter tillkommer årligen genom de upphandlingar som sker genom lagen om valfrihet (LOV) och redan upphandlade verksamheter ska följas upp mera strukturerat och i utökad omfattning. Detta kommer att ställa krav på utökade resurser för verksamhetsuppföljning inom förvaltningen. Stadsdelar som har många verksamheter etablerade får följa upp ett stort antal enheter och detta kompenseras inte inom nuvarande fördelningssystem vilket förvaltningen anser är nödvändigt för staden att se över. Uppföljningarna innehåller olika delar beroende på vilken verksamhet som följs upp. För vård- och omsorgsboenden innebär detta bland annat att stort fokus finns och kommer att finnas på uppföljning av hälso- och sjukvården. Detta innebär att förvaltningen behöver ha den kompetens som krävs inom hälso- och sjukvården för att kunna säkra den enskildes behov, exempelvis genom MAS och MAR. Om MAS och MAR inte längre skulle finnas att tillgå inom förvaltningen (utifrån MAS-utredningen) är det nödvändigt att kompetensen säkerställs på annat sätt vilket då kan innebära att dubbla funktioner inrättas inom staden.

Förvaltningen har en god samverkan med primärvården, geriatriken och Södersjukhuset vilket ger en bra grund när ansvaret för primärvården förs över till

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

kommunen. Även ett ökat kvarboende förutsätter en utvecklad samverkan med landstinget så att vård- och omsorgskedjan är välfungerande, till exempel när det gäller rehabilitering.

Staden har sedan många år ingått ett avtal med vissa kringliggande kommuner, den så kallade "Länsöverenskommelsen". Under senare år har denna överenskommelse förlorat sitt värde och hanteringen av den är inte i enlighet med de intentioner som fanns vid inrättandet. Förvaltningen anser att staden ska frånträda denna överenskommelse då regleringen i Socialtjänstlagen är tydligare och mera tillämpbar.

Utifrån brukarundersökningar ser förvaltningen behov av att utveckla brukartrygghet inom hela verksamhetsområdet samt nöjdheten inom vård- och omsorgsboendena. Utvecklingen av stödet till anhöriga kommer att fortsätta i samverkan med stadsdelarna Farsta och Skarpnäck. Resultatbaserad styrning kommer även fortsättningsvis användas i kvalitetsutvecklingsarbetet.

Attraktiv arbetsplats

Kompetensutveckling inom förvaltningens äldreomsorgsenheter kommer att fortgå, bl.a. genom medverkan på stadens grund- och språkutbildningar samt chefsutbildningar för enhets- och biträdande enhetschefer.

Att få ner sjukfrånvaron kommer att vara en prioriterad uppgift och kommer fokus att ligga på enheter med en sjukfrånvaro över 7 %.

Under perioden kommer den nationella värdegrunden för äldreomsorg implementeras. Värdegrunden kommer att ligga som grund för verksamhetens arbete med brukarna, men även vara en viktig del i enheternas utvecklingsarbete i medarbetarfrågor.

2.5 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Verksamhetsutveckling

Uppföljningen av egna och upphandlade verksamheter är ett viktigt utvecklingsområde och på samma sätt som inom äldreomsorgen kommer verksamhetsuppföljningarna utökas. Flera verksamheter tillkommer årligen genom de upphandlingar som sker genom lagen om valfrihet (LOV). Resursfördelningen till förvaltningarna sker utifrån hur stort befolkningsunderlag stadsdelarna har. Stadsdelar med stora befolkningsunderlag får många enheter att följa upp och detta anser förvaltningen är nödvändigt att kompensera för genom fördelningssystemet. Höjda krav på uppföljning kräver utökade resurser och förvaltningen får dels de utökade kraven på uppföljningar, dels flera uppföljningar att genomföra.

Förvaltningen har uppmärksammat att det finns stora behov av boenden för ungdomar som omfattas av LSS och är utagerande. Föräldrarna klarar ofta inte av att hantera situationen med det stöd som finns att erbjuda när ungdomen bor kvar i familjen. Det är också en svår situation för eventuella syskon som kan fara illa.

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

Dessa boenden finns inte att tillgå inom LOV, vilket innebär höga kostnader för förvaltningen, för boenden utanför LOV. Förvaltningen anser att staden centralt behöver inrätta och driva den här typen av boenden, då det påverkar stadens budget på ett så omfattande sätt.

En förnyelseplan kommer att upprättas för de LSS-boenden som drivs inom egen regi. Planen kommer att ligga till grund för vidare utvecklingen av boenden under planperioden.

Attraktiv arbetsplats

Verksamhetsuppföljningar, inkomna synpunkter och klagomål samt lex Sarah-utredningar har under de senaste åren visat på att professionalismen inom förvaltningens gruppboendestäder för personer med funktionsnedsättning (LSS-boenden) behöver höjas. Fokus i utvecklingsarbetet under planperioden kommer därför vara att höja kompetensen hos medarbetarna, vidareutveckla det gemensamma förhållningssättet samt arbeta efter en tydlig metodik. Enhetschef- och biträdande enhetschef kommer att delta i ett utbildningsprogram för chefer utan högskoleutbildning.

Under de senaste åren har insatsen boendestöd ökat kraftigt, framförallt inom gruppen med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Detta ställer krav på rekrytering och kompetensutveckling av boendestödare på Assistansenheten.

2.6 Individ och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

Barn och ungdom

Befolkningsutvecklingen i stadsdelen innebär att antalet personer som kommer att ha behov av stöd av individ- och familjeomsorgen kommer att öka under planperioden. Exempelvis väntas antalet barn och ungdomar i stadsdelen öka med 700 under den kommande treårsperioden. Detta påverkar bland annat efterfrågan av Familjerätten, då antalet utredningar gällande vårdnad/boende och umgänge förväntas öka pga. av en hög inflyttning av barnfamiljer. Beslut om stadens nya riktlinjer för familjevård förväntas komma under 2012. Den största förändringen är, att varje placerat barn ska ha en egen socialsekreterare förutom att det ska finnas en familjevårdsinspektör i varje ärende. Vidare ska varje familjehem besökas fyra gånger per år. Kvalitetsökningen inom familjevården påverkar resurserna av personal och kostnader för resor.

Stadsdelen hade flest polisanmälda våldsbrott i staden. Denna trend förväntas inte vända under de närmaste åren och mörkertalet när det gäller våld inom familjen är stort.

Satsningen på stöd i egen regi till utsatta barn och ungdomar i stadsdelsområdet fortsätter för att kunna ge ett bättre stöd och minska kostnaderna för institutionsvård och köpt öppenvård.

En stor del av de familjer som förvaltningen arbetar med kommer från socioekonomiskt svaga områden inom stadsdelen. Låg utbildningsnivå, dålig

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

hälsa, ensamstående föräldrar och föräldrar som är beroende av försörjningsstöd är alla riskfaktorer som påverkar barnen. Antalet utredningsärenden har ökat med cirka 30 % under det senaste året. Det ökande behovet ställer krav på nya arbetsmetoder.

Beroendevård

Missbruksutredningens förslag, ”Bättre insatser vid missbruk och beroende” har varit ute på remiss. Det är fortfarande oklart huruvida utredningens förslag att landstinget ska ta över huvudansvaret för missbruksbehandlingen kommer att realiserats. Om detta sker innebär det stora konsekvenser för kommunerna framöver från och med 2013.

Hemlöshetsproblematiken är stor i stadsdelen och bristen på bostäder för resurssvaga personer är en central fråga. Bostadsbrist- och hemlöshetsfrågorna är komplexa och berör många samhällsområden. Förvaltningen kommer att ha behov av fler tränings- och försökslägenheter då träningslägenheterna på Rågsvedsslingan 12 kommer att avvecklas. Det finns dock svårigheter att få fram boenden i den omfattning som behövs. Individ- och familjeomsorgen har utvecklat arbetet med vardagsekonomi för personer som i sin rehabilitering har fått ett boende i tränings- eller försökslägenhet. En modell med förstärkt skuld- och budgetrådgivning för att förhindra vräkningar och därmed hemlöshet har införts i verksamheten.

Stöd till anhöriga till personer med missbruks- och beroendeproblem kommer att utvecklas under de närmaste åren.

Arbetet med de frivilliga organisationerna i stadsdelen har utvecklats under 2011 och kommer att fortgå under kommande treårsperiod. Ett samverkansforum ”Rådslag Rågsved” har startat där fokus är sysselsättning, hälsa och bostad för personer med missbruksproblem i Rågsved.

Socialpsykiatri

Uppföljningen av egna och upphandlade verksamheter är ett viktigt utvecklingsområde och på samma sätt som inom äldreomsorgen och omsorgen för personer med funktionsnedsättning kommer verksamhetsuppföljningarna utökas.

Underlaget för personliga ombud bör ses över för att bättre överensstämja med behovet.

Inom socialpsykiatrin kommer flera utvecklingssatsningar att fortgå under planperioden, bland annat arbetet med att utveckla nya metoder och arbetssätt samt införandet av ett nytt uppföljningsinstrument.

Arbetet med värdegrunden och enhetens kärnvärden (kunskap, delaktighet och hopp) kommer att fortgå. Utvecklingen av anhörigstödet kommer att fortsätta i samverkan med stadsdelarna Farsta och Skarpnäck.

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

2.7 Stadsmiljöverksamhet

Under planperioden fortsätter förvaltningen att samarbeta med övriga fackförvaltningar i samband med program- och planprojekt och i parkinvesteringsprojekt. Flera stadsdelar kommer att utvecklas med fler bostäder och utvecklade parkmiljöer. I Johanneshov kommer Stockholmsarenan vara färdigbyggd med plats för 30 000 – 40 000 åskådare och programarbetet för Slakthusområdet kommer att ha startats inom Vision Söderstaden. Samtliga etapper av Årstastråket kommer troligen att ha påbörjats. De första detaljplanerna för Årstafältet kommer också att ha påbörjats, tillsammans med detaljplanen för den nya stadsparken på fältet. Rågsved, Högdalen och Bandhagen är stadsdelar där omfattande exploatering kommer att påbörjas under planperioden.

Förvaltningen kommer att fortsätta arbeta för att göra stadsdelsområdets parker trygga, tillgängliga och attraktiva. Lekplatserna ska vara säkra och anpassade för lustfylld pedagogisk lek. Den ökande befolkningen i stadsdelsområdet medför ett ökat slitage vilket påverkar kostnaderna. Ökningen av antalet boende och besökare i området och det stora antalet tillkommande bostäder medför ett ökat behov av fungerande och attraktiva lekplatser och parker. Det bidrar till ökat slitage i lekplatser och parker, vilket ställer krav på drift och underhåll. I anslutning till den nya Stockholmsarenan kommer närliggande parker att nyttjas mer intensivt i samband med evenemang, vilket kommer kräva utökad städning.

Förvaltningen prioriterar dessutom arbetet med en reviderad parkplan för hela stadsdelsområdet, som i sin utformning bör vara i enlighet med flertalet övriga stadsdelsnämnders parkplaner. Gällande parkplaner beslutades mars 2006 (Vantör) respektive december 2007 (Enskede-Årsta). Planerna är i stora delar inte aktuella längre, flera av parkerna har rustats och förutsättningar har ändrats. Förvaltningen ser därför ett stort behov av att uppdatera planerna för att dessa ska fungera som riktlinjer i parkplaneringen och i samband med övrig planering.

Utifrån parkplanerna föreslår förvaltningen följande prioritering av parkinvesteringarna:

Tabell 3. Föreslagna parkinvesteringsmedel (mnkr)			
Objekt	Total kostnad plan- perioden 2013-2015	Total kostnad 2012 och tidigare år	Prioritet
Dalensparken, Dalen	4,7	3,3	1
Triangelnsplanen, Gamla Enskede	4,3	0,5	1
Backen, Östberga	3,0		1
Reviderad parkplan	2,0		1
Fjädersplanen, Rågsved	0,5		2
Totalt	14,5	3,8	

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

2.8 Ekonomiskt bistånd

Den finansiella oron i omvärlden påverkar Sverige men den globala konjunkturedgången har ännu inte drabbat Stockholm. En svagare ekonomisk tillväxt innebär att sysselsättningen påverkas i negativ riktning. Vid hög arbetslöshet, som rått de senaste åren, finns en eftersläpning och det är många som inte kommer tillbaka till arbetsmarknaden. Grupper som har problem att över huvud taget komma in på arbetsmarknaden är utrikes födda, de som saknar gymnasieutbildning och personer med funktionsnedsättning. Grupper som har försörjningsstöd på grund av social/medicinska skäl har legat konstant på 16 % av samtliga bidragstagare i stadsdelsområdet. Andelen har inte förändrats nämnvärt över åren vilket innebär att gruppen inte är särskilt konjunkturkänslig.

Förvaltningen behöver ha en beredskap för ett ökat inflöde av hushåll som är i behov av försörjningsstöd under de kommande åren. Kostnaderna för ekonomiskt bistånd bedöms öka något under 2012 dels beroende på den ökande arbetslösheten, dels på att normen för ungdomar har höjts med 8,5 % from 2012.

Fokus på arbetsmetoder och arbetssätt som motiverar och aktiverar personer till sysselsättning och självförsörjning kommer att prioriteras under den kommande planeringsperioden. Förvaltningen har påbörjat ett arbete med att bygga upp rutiner och metoder för hur man ska arbeta med gruppen sjukskrivna. Målet är att involvera både läkare, arbetsförmedling och försäkringskassan i det arbetet. För alla sjukskrivna ska finnas en plan för hur de ska kunna återgå i arbete och sysselsättning/arbetsprövning/arbetsträning.

Flyktingmottagande

De sista deltagarna i kommunens introduktion avslutar introduktionsprogrammet i april 2012. I december 2012 kommer de första deltagarna i Etableringsreformen att avsluta sin introduktion. Det kommer då att visa sig hur många som kommer att vara fortsatt bidragsberoende efter avslutat deltagande i Etableringsprogrammet. Dessa kommer att bli aktuella för försörjningsstöd då de saknar annan ersättning.

Reglerna för anhöriginvandringen kommer att ändras hos Migrationsverket vilket förväntas öka andelen anhöriga i vissa av stadsdelens områden. Detta kan komma att öka kostnaderna för försörjningsstödet

2.9 Arbetsmarknadsåtgärder

För personer som av olika skäl inte kan stå till arbetsmarknadens förfogande har förvaltningen olika typer av insatser till sitt förfogande. Målet med dessa insatser är att göra personerna redo för Jobbtorg. Ett annat mål är att få en bedömning av vad den enskilde behöver för att kunna stå till arbetsmarknadens förfogande. Det kan vara att upptäcka ett missbruk eller att länka personen vidare till kontakt med sjukvården. För att kunna nå dessa mål använder förvaltningen flera olika aktörer och projekt. Det handlar om insatser i form av arbetsprövning, arbetsträning och arbetsförmågebedömningar.

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

Feriearbeten för ungdomar är en prioriterad arbetsuppgift och förvaltningen har som målsättning att 450 ungdomar ska få möjlighet att sommarjobba.

2.10 Övrigt

Söderortsvisionen

Inom ramen för Söderortsvisionen pågår ett övergripande utvecklingsarbete för Rågsved i syfte att åstadkomma kort- och långsiktiga effekter. Flera av stadens förvaltningar och bolag deltar i arbetet inom olika områden; fysisk planering, trygghet och utvecklat samarbete kring drift och underhåll, utveckling av Rågsvedsskolan samt arbetsmarknad och social miljö.

Projektet ”Lokal utveckling i Rågsved” består av fyra olika delprojekt som alla syftar till att öka förutsättningarna för ungdomar och unga vuxna att få en sysselsättning i form av utbildning eller arbete och en meningsfull och fungerande fritid och vardag. Projektmedlen finns längst till och med 2015 och under planperioden kommer de olika delarna i projektet att övergå i ordinarie verksamhet och budget.

Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Under 2012 har arbetet med att implementera programmet för delaktighet för personer med funktionsnedsättning startat med ett stort antal aktiviteter som ska genomföras inom alla verksamhetsområden. Vissa aktiviteter kommer att pågå under flera år och implementeringsarbetet fortgår under planperioden.

3. Sammanfattande ekonomisk analys

3.1 Drift

Budgetramen för Enskede-Årsta-Vantör, som kommunfullmäktiges fastställt, beräknas minska med 1,3 miljoner kronor till år 2013 och med ytterligare 2,3 miljoner kronor till år 2014. Minskningen beror på att antalet äldre över 80 år blir färre. Även investeringsbudgeten kommer att minska framöver eftersom kommunfullmäktige beslutar om särskilda investeringar inom stadsmiljö separat för det aktuella året.

Förvaltningen har en ekonomisk nettoomslutning på cirka 2,0 miljarder kronor. I förvaltningen arbetar cirka 2 200 medarbetare och personalkostnaderna är cirka 1,0 miljarder kronor per år. Om man beräknar en löneökning på 2,5 %, innebär det en ökad kostnad med 25 miljoner kronor.

Till det kommer en uppräkningsökning med cirka 2,5 % av priser på lokaler, varor och köpta tjänster genom entreprenadavtal med totalt cirka 25 miljoner kronor. Genom att kundvalssystem införts inom de flesta verksamheterna så minskar förvaltningens möjligheter att påverka priserna. Då upphandlingarna utgår från ett bestämt pris blir konkurrensen mellan olika aktörer i huvudsak om kvaliteten.

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

Prisuppräknningarna i entreprenadavtalen är kopplade till utvecklingen av konsumentprisindex (KPI) och arbetskostnadsindex (AKI) jämfört med föregående år.

Befolkningen har ökat under senare år och kommer att öka fram över. Det gör att även det faktiska antalet personer som har behov av stöd av Individ- och familjeomsorgen har ökat och kommer att fortsätta öka. Den beräknade ökningen av 0-19 år mellan 2011 och 2012 är ca 1 %, och även därefter ökar åldersgruppen med 1 % per år. Även den beräknade ökningen av den vuxna befolkningen (20-64 år) är cirka 1 % mellan 2011 och 2012 och fortsätter även därefter att ökar med ca 1 % per år. Detta innebär att budgeten för Individ- och familjeomsorgen borde räknas upp med motsvarande procent framöver men även att en ökning görs för den befolkningsökning som varit under de senaste åren.

Lokalkostnaderna inom förskola kommer att öka till följd av att utbyggnaden medför att dyrare lokaler behöver tas i anspråk. Att öka andelen förskollärare medför också ökade kostnader och förvaltningen har bedömt att ökningen upp till 40 procent kostar cirka 6 Mkr. Utrymmet som omfördelats till andra verksamheter minskar därmed framöver.

Förvaltningen har uppmärksammat att det finns stora behov av boenden för ungdomar som omfattas av LSS och är utagerande. Dessa boenden finns inte att tillgå inom lagen om valfrihet (LOV), vilket innebär att förvaltningen får leta boenden utanför LOV med de höga kostnader som detta innebär. Förvaltningen anser att staden gemensamt behöver inrätta och driva den här typen av boenden, då det påverkar stadens budget på ett så omfattande sätt. För Enskede-Årsta-Vantör har en beräkning av kostnaderna för den här typen placeringar genomförts och kostnaderna utöver den ersättning som erhålls via fördelningssystemet uppgår till cirka 10 miljoner kronor. En risk är också att behovet kommer att öka ytterligare under 2013 och framåt.

3.2 Investeringar

Förvaltningens förslag till prioritering av parkinvesteringar under planperioden redovisas i avsnitt 2.7 Stadsmiljöverksamhet.

3.3 Betydande projekt som inte är investeringar

Ej aktuellt för stadsdelsnämnden.

4. Övriga redovisningar

Utvecklingsmodellen

Stadsdelen har inget att redovisa här.

5. Lokalförsörjningsplan

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

5.1 Inledning

Lokalförsörjningsplanen utgår från den localsituation som råder per den 1 mars 2012. Redovisning av förändring i lokalbeståndet gäller hela perioden 1 mars 2012 till och med 2015. Fokus ligger på beskrivning av förändringar.

5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av andra faktorer som förändrar behovet av lokaler

Förskoleverksamhet

Enligt befolkningsprognosen förväntas antalet barn i åldern 1-5 år öka fram till 2015 och därefter minska något fram till 2020. Under 2012 förväntas antalet barn öka med 124 och för perioden 2013-2015 är ökningen ca 160 barn. Hela planperioden kännetecknas därmed även av ökad efterfrågan på barnomsorg.

Tabell 4: Befolkningsprognos antal barn i åldern 1-5 år, SDN EÅV				
	2012	2013	2014	2015
Antal barn 1-5 år	6 393	6 488	6 563	6 553

Källa: SWECO

Stora stadsutvecklingsprojekt och omfattande ny bostadsbebyggelse i flera områden i stadsdelen kommer dock sannolikt att bidra till att barnantalet kommer fortsätta att växa även under 2015 och därefter. Förvaltningens bedömning är att flera av bostadsprojekten inte ingår i prognosen samt att prognosen för nyfödda och utvecklingen av antalet barn i förskoleålder tidigare har varit underskattad. Enbart prognosen i samband med omfattande ny bostadsbyggnation är därmed ett trubbigt instrument i förskoleplaneringen och det finns ett behov av beredskap för ytterligare nya avdelningar utöver prognosen.

På lång sikt är prognosen tillsammans med bevakningen av nya planprojekt verktyg för att planera behovet av nya avdelningar. Under planperioden följer förvaltningen därför planeringen av nya bostäder, såväl i större projekt som vid enstaka fastigheter, och för kontinuerliga diskussioner med exploaterings- och stadsbyggnadskontoren så att behovet av förskolor tillgodoses i de nya områden som kommer byggas längre fram. Det är också viktigt att regelbundet följa utvecklingen av kön till barnomsorg för att kunna möta behoven av barnomsorg på kort sikt.

De områden där de största ökningarna av barn kommer ske under perioden 2013-2015 är i Bandhagen-Örby, Högdalen och Hagsätra. I stadsdelarna Årsta, Östberga, Stureby, Dalen och Rågsved förväntas antalet barn minska. I Årsta sker en stor ökning av 1-5-åringar under 2012, för att därefter under planperioden minska. Fram till 2015 minskar barnantalet även i Östberga, Stureby, Dalen och Rågsved.

För att ha beredskap att klara barnomsorgsgarantin har förvaltningen utgått ifrån att 85 procent av barnen i den prognostiserade barnökningen kommer att ha behov. Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

av kommunal förskola. Med hänsyn till att prognosen av erfarenhet underskattar behovet av verklig efterfrågan av förskoleplats bedömer förvaltningen att det under 2012 bör finnas beredskap för mellan minst 7 avdelningar enligt prognosen och upp till cirka 15 avdelningar med hänsyn till tillkommande bebyggelse samt köläget. Under perioden 2013-2015 bedömer förvaltningen att det bör finnas beredskap för mellan minst 9 och upp till 35 avdelningar om alla planerade nybyggnadsprojekt kommer uppföras.

Äldreomsorg

Enligt befolkningsprognosen kommer åldersgruppen över 80 år att minska, vilket gör att behovet av vård- och omsorgsboenden för äldre successivt kommer att minska.

Tabell 5: Befolkningsprognos 65 år och äldre, SDN EÅV				
	2012	2013	2014	2015
65 – 79 år	7 416	7 659	7 852	8 063
80 år och äldre	4 501	4 311	4 151	4 011

Källa: SWECO

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Utifrån prognosen väntas befolkningen i stadsdelen öka med nästan 3 % under perioden, vilket även innebär en trolig ökad efterfrågan på gruppboenden och serviceboenden. Det finns en central förmedlingsgrupp av bostad som insats enligt LSS, vilket innebär att de boende kan komma från staden i sin helhet. Till den centrala förmedlingsgruppen har betydligt fler anmält intresse om gruppboende än tillgången, vilket tyder på att stadsdelarna måste öka sin utbyggnadstakt.

En översyn görs avseende brukares lägenheter som inte uppfyller Boverkets normer om fullvärdig bostad. I samråd med brukare och anhöriga föreslås att dessa personer erbjuds ersättningslägenheter i nybyggda gruppboenden. Inriktningen på dessa bostäder kommer att utgå från de behov som finns hos brukarna. Det är angeläget att se över att varje brukare har rätt boendeform efter behov och personkretstillhörighet.

Individ och familjeomsorg inkl socialpsykiatri

Bostadssituationen i Stor-Stockholm kännetecknas av bostadsbrist. En central fråga är förvaltningens möjligheter att få försöks- och träningslägenheter som tilldelas via bostadsförmedlingen. Efterfrågan på lägenheterna är större än tillgången och svårigheterna att få fram boenden i den omfattning som behövs är stora.

Utifrån befolkningsprognosen bedöms det som sannolikt att det kan bli aktuellt med att se över nya gruppboenden och stödboenden även inom stadsdelen på längre sikt.

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

5.3 Kapacitet

Förskoleverksamheten

I stadsdelen finns 242 avdelningar på 69 kommunala förskolor och tre familjedaghem. Det finns också sex öppna förskolor, dessa är belägna i Dalen, Högdalen, Stureby, Årsta, Rågsved och Östberga. En allmän förskola är numera integrerad i en vanlig förskola i Stureby. Förskolorna är indelade i 14 olika förskoleområden som vart och ett leds av en förskolechef. Sammantaget är cirka 3 700 barn inskrivna i stadsdelens kommunala förskolor och 12 barn i familjedaghemmen.

Äldreomsorgen

Förvaltningen har i dagsläget fyra vård- och omsorgsboenden med totalt cirka 520 platser och tre servicehus med ca 360 boenden. Av dessa drivs två vård- och omsorgsboende på entreprenad och två på intraprenad. Av servicehusen drivs två på entreprenad. Dessutom finns sex kommunala hemtjänstenheter, en kostenhet, en beställarenhet och en enhet för förebyggande verksamhet. Under perioden kommer kostenheten att upphandlas.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Förvaltningen har 16 boenden, varav 15 gruppboenden med 5-6 lägenheter per gruppboende samt ett serviceboende med totalt 14 lägenheter.

Individ och familjeomsorg inkl socialpsykiatri

Förvaltningen har två gruppboenden och ett stödboende och även ca 150 försöks-, jour- och träningslägenheter. Driften av gruppboendena övergår från och med våren 2012 i entreprenadform.

5.4 Förändringar i lokalbeståndet

Förskoleverksamheten

För att klara den ökande efterfrågan arbetar förvaltningen löpande med att inrätta nya förskolelokaler. Under 2012 har hittills 11 nya avdelningar planerat att öppnas för att möta behovet. Under planperioden 2013-2015 bedömer förvaltningen att det bör finnas beredskap för mellan minst 9 och 35 avdelningar. En stor del av dessa ska tillkomma i samband med större planprojekt och stadsutvecklingsprojekt och byggs tillsammans med bostadshusen.

På grund av svårigheten att hitta tomtmark och att kostnaderna ökar om man bygger fristående förskolor har det blivit mer vanligt att planera in nya förskolor i bottenvåningen på nya bostadshus. Vissa avdelningar kan tillkomma i ombyggda lokaler i det befintliga beståndet samt genom utbyggnad av paviljonger.

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

Förvaltningen önskar på sikt avveckla några av de förskolor som endast består av en avdelning. Dessa förskolor är inte kostnadseffektiva och saknar möjlighet till flexibilitet i arbetet. Flertalet är uppförda som tillfälliga förskolelokaler. Paviljongerna som står uppställda är uppförda med tillfälligt bygglov, byggloven för dessa löper ut efter planperioden och de måste då ersättas av andra lokaler. Förvaltningen har även en del större förskolor av äldre modell som skulle kunna avvecklas under perioden om det behovet uppstår.

Många mindre förskolor har korta uppsägningstider, vilket gör det möjligt att ha ett lokalutbud som överrensstämmer med efterfrågan i det fall avdelningar behöver avvecklas.

Tabell 6: Lokalplanering tillkommande avdelningar för förskolan 2012-2015				
Område	Adress/fastighet	Avd	Status	Kommentar
Hagsätra	Hagsätravägen 115	2	Beräknad inflytt 2012	Uppföra paviljong
Enskede	Trädskolevägen 60	1	Beräknad inflytt 2012	
Årsta	Ottsjövägen 26	2	Beräknad inflytt 2012	Uppföra ny paviljong
Högdalen	Önskehemsgatan	2	Beräknad inflytt 2012	paviljongutredning
Enskede	Bägerstavägen	2	Beräknad inflytt 2012	paviljongutredning
Enskede	Enskede Gård	2	Beräknad inflytt 2012	paviljongutredning
Årsta	Hummelvägen 10	4	Beräknad inflytt 2013-2014	Ombyggnad av befintlig fristående förskola.
Enskede	Medlemmen	5-6	Del av bostadsprojekt Årstråket. Beräknad inflytt 2014	Bottenplan i flerbostadshus.
Stureby	Intill Bjulevägen 2, Tjærtunnan	2	Del i bostadsprojekt Tjærtunnan. Beräknad inflytt 2014.	Bottenplan i flerbostadshus.
Årsta	Sköntorpsvägen	4	Beräknad inflytt 2014	
Rågsved	Bjursätravägen 72	6	Beräknad inflytt 2014	
Hagsätra	Kvarntorpsgränd	3 (netto)	Beräknad inflytt 2014	Ersätta befintlig paviljong med ny bebyggelse
Rågsved	Spårfinnargränd 12	-2		Ev avveckling
Totalt		33-34		

Äldreomsorgen

Valfrihet gäller för den enskilde äldre, vilket gör det svårt att förutse kommande efterfrågan. Förvaltningen samverkar främst med närliggande stadsdelsförvaltningar vid planering utifrån förändrade behov. Servicehusen uppfyller inte arbetsmiljöverkets krav på hygienutrymmen och ökade kostnader för att bygga om dessa kan uppstå under perioden. Enskede nya servicehus drivs på entreprenad och

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

kan förslagsvis omvandlas till trygghetsboende när avtalstiden löper ut 2013. Någon kapacitetsförändring planeras inte ske under planperioden.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Förvaltningen har det senaste året byggt ut ett par nya gruppboendestäder. Ett inriktningsärende har varit uppe om en gruppboendestad i Stureby och tidpunkten för inflyttning är beräknad till 2014. Ytterligare projekt som förvaltningen lämnat intresse för är i Bandhagen och Enskede-Gård och dessa kan om möjligt bli klara år 2015.

Ytterligare områden som ligger längre fram i tiden är Årstastråket och Årstafältet, dessa hinner troligen inte blir färdigställda inom planperioden.

Individ och familjeomsorg inkl socialpsykiatri

Vid årsskiftet 2012/13 skall verksamheten Slingan som inrymmer 28 stycken träningslägenheter avvecklas.

Socialpsykiatrin samlokaliseras två av stödteamen under 2012.

Övriga lokaler

Förvaltningen har fritidsgårdar i Årsta, Östberga, Rågsved, Hagsätra, Örby, Högdalen och Enskededalen. Fritidsgården i Hagsätra inryms i en temporär lokal i avvaktan på att fastighetsägaren skall uppföra nya lokaler. Projektet har dragit ut på tiden men lokalen bedöms vara klar för inflyttning under 2013.

5.5 Kostnadsutveckling

Förskoleverksamheten

Hyresutvecklingen för förskoleverksamheten kommer att öka då ett antal nya förskolor kommer öppnas i nyproducerade fastigheter. Samtidigt är det fler och fler paviljonger där investeringskostnaderna håller på att betalas av vilket motverkar effekten av nya kostnadsökningar. Nybyggda förskolor kommer heller inte att bli helt fulla inledningsvis, vilket medför en slags tomgångskostnad för förvaltningen.

I många förskolor uppfyller inte köken dagens krav, ombyggnader av dessa planeras och detta kommer leda till ökade kostnader.

Hyresnivån är för närvarande ca 52 miljoner kronor. De permanenta förskolorna som skall uppföras under perioden är i ett så pass tidigt skede i processen att hyresofferter inte lämnats av fastighetsägarna. En bedömning är att årshyran för en nyproducerad avdelning är mellan 350 000 och 500 000 kr, de lokaler som är dyrast är paviljonger eftersom uppställningskostnaden måste betalas på en relativt kort tid. Detta sammantaget med att det kan uppföras ca 30 nya förskoleavdelningar kan medföra en ökad hyra om ca 10-15 miljoner.

Äldreomsorgen

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

Den sammanlagda hyresnivån för år 2012 bedöms till ca 82 miljoner kronor exklusive moms. Hyresintäkterna bedöms till ca 54 miljoner kronor för stadsdelsförvaltningens andrahandsuthyrningar för denna kategori.

För Micasa AB som stadsdelen hyr majoriteten av bostäderna för denna kategori gäller ett nytt ramavtal för 2012. Det nya avtalet innebär för stadsdelen i stort sett oförändrad hyra. Den exakta förändringen är inte känd förrän efter att alla gruppbestäder är inventerade och hyressatta.

Hyresutvecklingen i övrigt bedöms följa den allmänna kostnadsutvecklingen.

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

Box 81, 121 22 Johanneshov, Slakthusplan 4
Telefon 08-508 14 000, Fax 14 444
eav@stockholm.se

www.stockholm.se

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Hyresnivån för nya gruppboendestäder som byggs är högre än de befintliga vilket gör att hyreskostnaderna kommer öka för såväl de boende som förvaltningen. Hyresutvecklingen i övrigt bedöms följa den allmänna kostnadsutvecklingen.

Individ och familjeomsorg inkl socialpsykiatri

Den samlokalisering som planeras av stödteamen syftar till att göra verksamheten mer effektiv. Lokalerna planeras utifrån att inte hyreskostnaden skall öka.

För övriga lokaler som används av avdelningen bedöms hyresutvecklingen i övrigt följa den allmänna kostnadsutvecklingen.

5.6 Övrigt

Redovisning av omsorgslägenheter

Se beskrivning under kapitel 5.2, 5.3 och 5.4.

Administrativa lokaler

Förvaltningens administrativa lokaler utgörs i huvudsak av förvaltningskontoret beläget vid Slakthusplan/Globen. Kontraktet löper ut 2015-09-30. Inga planer pågår att göra förändringar i hur lokalerna används, lokalerna bedöms som ändamålsenliga och effektiva.

Bilagor

- 01 SLK blanketter Sdn14
- 02 Äldreboendepplan 2012 - Underlag till boendepplanering Östra Söderort 2012